

הטמעת תכנית התקשוב בבתי-הספר

מנקודת מבטם של רכזי התקשוב

חגית רפאל, מכללת הרצוג, rafaelbinu@gmail.com

ד"ר אגוזה וסרמן, מכללת הרצוג, egozaw@gmail.com

רקע: משרד החינוך במדינת ישראל מוביל מאז 2010 את התכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למיומנויות המאה ה-21, שמטרתה להוביל ליישום פדגוגיה חדשנית בבית-הספר באמצעות הטמעת הטכנולוגיה. להובלת התהליך הוגדר תפקיד רכז תקשוב. תפקיד רכז התקשוב נוצר בישראל בסוף שנות ה-90 יחד עם כניסת המחשבים לבתי-הספר, כאשר ייעודו המרכזי היה לתמוך בשילוב התקשוב בבית-הספר כטכנאי (מלמד, 2000). טובין ודיין (2007) מצאו כי תפקיד רכז-התקשוב, כפי שהוגדר אז, היה יותר כדמות טכנאי ופחות כפדגוג. תפקיד רכז התקשוב מתעדכן ככל שהזמן עובר ואוריינות התקשוב של המורים מתגברת ונהיית לטבעית כמו אוריינות קריאה וכתבייה, כך נעשה תפקיד הרכז למשמעותי פחות (טובין ודיין, 2007).

מטרות: מטרת מחקר זה לבדוק את עבודת רכז התקשוב בבית הספר: מהן תפיסות הרכז את תפקידו ועבודתו, מהם מאפייני עבודת רכז התקשוב ולבדוק את קשרי הרכז עם מפקחים, מדריכים, מנהלים, מורים ותלמידים.

שיטה: המחקר נערך בגישה האיכותנית. הכלי שנבחר לאיסוף הנתונים הוא ראיון עומק חצי מובנה. ראינו 10 רכזי תקשוב במגוון גילאים ובטווח רחב של ותק בהוראה.

ממצאים: ממצאי המחקר עולה כי רכזי התקשוב הם דמויות מפתח בהנעת התהליך של הטמעת התקשוב. רכזי התקשוב מגיעים לתפקידם עם חזון ועם מטרות ברורות, הם מודעים לחשיבות תפקידם בבתי-הספר וחשים תחושת אחריות רבה. הרכזים אחראים על תחומים רבים, הם אחראים על המסגרת התקציבית על קידום תהליכי הוראה-למידה ובהובלת פרויקטים בבית הספר. הרכזים מעידים על יחסי אמון גבוהים עם המנהלים ועל יחסי עבודה טובים עם מדריכי משרד החינוך כך שקיים עימם ערוץ הידברות והתייעצות פתוח. עבודת הרכז עם המורים מורכבת מן פדגוגי ופן טכני השלובים זה בזה.

תרומות והמשך מחקר: ממצאי המחקר יכולים להאיר באור שונה את המתרחש בעבודת רכז התקשוב וכתוצאה מכך להיטיב עם צוותי ההוראה ולנסות להתאים את המדיניות למקבלי ומעצבי המדיניות באופן מחדש למתרחש בשדה החינוכי ולהתאמה של תכנית התקשוב. ההמלצות למחקר-המשך הן להתעמק בחקר ארוך טווח אשר יציג פרספקטיבות רחבות-היקף מבחינת מספר הנחקרים והיקף בתי הספר השותפים למחקר.